

ÚVOD DO DĚJIN TEORIE INTERPRETACE

HV_617 Hudba a interpretace

OSNOVA:

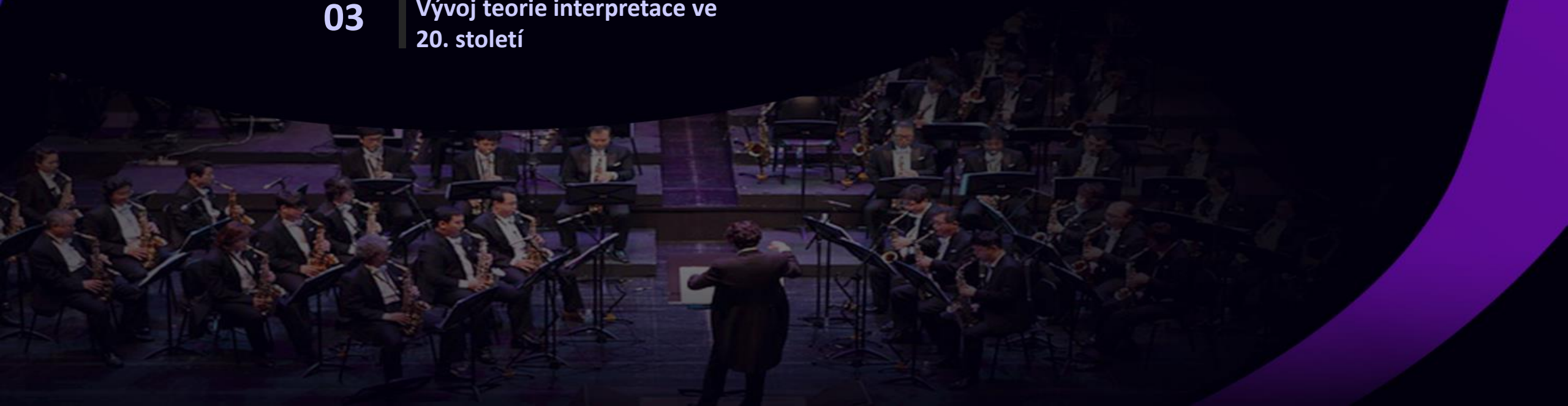
01 | Vývoj teorie interpretace od antiky do konce 17. století

02 | Novověký vývoj teorie interpretace

03 | Vývoj teorie interpretace ve 20. století

04 | Výzkum interpretace v Českých zemích

05 | Literatura k dějinám interpretace

01

Vývoj teorie interpretace od antiky do konce 17. století

1. Antika
2. Středověk
3. Renesance
4. 15. – 17. století

„Music lives through interpretation.“

Frederick Dorian, *The History of Music in Performance*

- hudební písennictví antiky odlišuje provozování hudby od teoretické reflexe
- **Aristides Quintilianus** (Ἀριστείδης Κοϊντιλιανός) (4. stol. n. l.)
 - ve spise *De musica* rozlišuje teoretickou a praktickou hudební teorii
- **Boëthius** (480 – 524/525)
 - *De institutione musica* (500 – 507)
 - musica mundana x musica humana x musica in instrumentis constituta
 - cantor/poeta (hudebník) x musicus (hudební vzdělanec)

- problematika výkonného umění zaujímá ve středověkých traktátech okrajové místo
- prakticky má výkonné umění velký vliv na rozvoj hudebních druhů (minnesang, trubadúrská a truvérská lyrika), i na rozvoj polyfonie
- dobovou teorií interpretace ovlivňuje i **sociální postoj k hudbě a hudebníkům**
- **Aurelianus Reomensis + *Musica disciplina*** (1. pol. 9. století)
 - provozovací praxe dobového liturgického zpěvu
- **Guido d'Arezzo + *Micrologus Guidonis de disciplina artis musicae* (1026)**
 - Manus Guidonis – pedagogická rovina interpretace

Renaissance

- do konce 15. století užívané dělení *musica practica* a *musica theoretica/musica speculativa*
- *musica practica* = sféra praktického provozování hudby a komponování
- *musica theoretica/speculativa* = sféra teoretického uvažování o hudbě
- v 15. století první popis vztahu mezi improvizovaným provozováním hudby a její notační fixací
- 16. století – ke stávající dvousegmentové klasifikaci přibývá „*musica poetica*“
- svébytné označení kompozice
- Nikolaus Listenius + *Rudimenta musicae Planae* (1533)
- v 16. století rovněž popis improvizační praxe ve vokální polyfonii (zdobení, diminuce)

15. až 17. století – předstupeň teorie interpretace

- středověké umění – charakteristická náboženská askeze
- renesance – do sféry umění zasahuje humanistický ideál, umění odráží světské hodnoty
→ s renesancí rostoucí zájem o otázky hudební interpretace
- teorie vokální interpretace:
- **Gioseffo Zarlino** (1517 – 1590) + *Instituzioni harmoniche* (1558) – zahrnuje i improvizaci
- **Lodovico Zacconi** + *Prattica di Musica* (1592)
 - složení a rozestavění sboru
- **Giulio Caccini** + *Le Nuove musiche* (1601)

15. až 17. století – předstupeň teorie interpretace

- přelom 16. a 17. století – důležitou roli hrají vokální žánry, teorie se snaží o kultivaci zpěvu, i o řešení praktických otázek (zdobení melodie, pěvecký výraz...)
 - vznik pěveckých učebnic (Gannasi (1535), Ortiz (1553), Caccini (1601))
- instrumentální hudba z pěvecké interpretace vychází
- Girolamo Frescobaldi + *Toccaty* (1615) – předmluva
- Lodovico Grossi da Viadana + *Cento concerti ecclesiastici* (1602) – předmluva
- Georg Muffat + *Florilegium* (1695 – 1698) – orchestrální interpretace
- Marin Mersenne (1588 – 1648) + *Harmonie universelle* (1636 – 1637)

02

Novověký vývoj teorie interpretace

1. 17. a 18. století
2. 19. století

17. a 18. století – problematika generálbasu

- Agostino Agazzari + *Discorso del sonare sopra il basso con tutti li stromenti* (1608)
- Giovanni Maria Bononcini + *Il pratico musico* (1673)
- Francesco Gasparini + *L'armonico pratico al cimbalo* (1683)
- Johann Mattheson + *Das neu eröffnete Orchester* (1713)

18. století – teoreticko-didaktická literatura

- v 18. století rozkvět technicko-didaktické literatury o hře na jednotlivé nástroje
- emancipace čistě nástrojového myšlení
- F. Couperin + *L'Art de toucher le clavecin* (1717)
- J. Ph. Rameau + *Pièces de clavecin* (1731)
- J. Mattheson + *Der Vollkommene Capellmeister* (1739)
- F. W. Marpurg + *Die Kunst das Clavier zu spielen* (1750)
- J.J. Quantz + *Versuch einer Anweisung die Flöte traversiere zu spielen* (1752)
- C.Ph.E. Bach + *Versuch über die whare Art das Clavier zu spielen* (1753, 1762)
- L. Mozart + *Versuch einer gründlicher Violinschule* (1756)

19. století – *Aufführungspraxis*, 1. etapa vývoje

- počátky 19. století – rozlišení hudby žijících skladatelů a „hudby historické“
- vznik **muzikologické disciplíny *Aufführungspraxis*** (provozovací praxe)
- vyšší teoretická reflexe problematiky hudební interpretace
- zájem o: dějiny a sémantiku notace, o dobovou improvizaci, o rozvoj a charakteristiku instrumentáře, o akustické prostředí, o sluchové schopnosti historických komunit
- též problematika dešifrace generálbasu

19. století – nové úkoly teorie interpretace

- 1816 vynález Mälzelova metronomu
- **proměna chápání hudebního zápisu** – od představy „návodu“ k interpretační tvorbě, platné v 18. století, k pojetí fixace autorovy zvukové představy v zápisu
- **práce syntetizujícího významu** – H. Riemann (1849 – 1919)
 - + *Studien zur Geschichte der Notenschrift* (1878)
 - + *Musikalische Dynamik und Agogik* (1884)
 - + *Über Wiederbelegung und Vortrag alter Musik* (1895)
 - + *System der musikalischen Rhythmik und Metrik* (1903)
- 1877 vynález fonografu – potlačení autority hudebního zápisu

03

Vývoj teorie interpretace ve 20. století

1. Počátek 20. století
2. Témata 1. poloviny 20. století
3. 2. polovina 20. století

počátek 20. století – *Aufführungspraxis*, 2. etapa vývoje

- systematický teoretický výzkum zákonitostí interpretace (podání melodie, frázování, agogika, rytmus a metrum apod.)
- otázka authenticity interpretace starších skladeb
- estetické hodnocení „správného slohového podání“
- R. Lach + *Studien zur Entwicklungsgeschichte der ornamentalen Melopöie* (1913)
- H. Goldschmit + *Die Lehre von der vokalen Ornamentik* (1907)
- nástup výzkumných snah anglické a americké muzikologie v problematice
- E. Danereuth + *Musical ornamentation* (1893)
- F. T. Arnold + *The art of accompaniment from a thorough-bass* (1931)

Témata 1. poloviny 20. století

- od konce 20. let 20. století **pokusy o syntézu**:
 - 1) syntetické podání historického vývoje prvků a forem interpretace;
 - 2) syntetické podání všech dosavadních výzkumů – snaha uspořádat problematiku interpretace do systému a zasadit ji do širších oborových souvislostí
- R. Haas + *Aufführungspraxis der Musik* (1931)
- A. Schering + *Vom musikalischen Vortrag* (1930)

2. polovina 20. století

- práce navazující na syntetické snahy 1. poloviny 20. století
- Siegfried Borris + *Gegensätzliche Authentizität in der Interpretation. Zur Grundlegung einer vergleichenden Interpretationskunde* (1963)
- Frederick Dorian + *The History of Music in Performance* (1966)
- s rozvojem technologií zaměření na zvukový záznam
- empirický přístup, uplatnění komparativní metody
- BOWEN, Jose A. *Tempo, Duration and Flexibility: Techniques in the Analysis of Performance*. In *Journal of Musicological Research*, Vol. 16, No. 2 (July 1996). 1-47.

You are here: [Home](#)

[Home](#)

[About CHARM](#)

[Discography](#)

[Sound Files](#)

[Research Projects](#)

[Outputs](#)

[Analysing Recordings](#)

[History of Recordings](#)

[Download Area](#)

The AHRC Research Centre for the History and Analysis of Recorded Music

The AHRC Research Centre for the History and Analysis of Recorded Music (CHARM) was established on 1 April 2004, supported by a 5-year grant of just under £1m from the [Arts and Humanities Research Council](#).

A partnership of [Royal Holloway, University of London](#) (host institution) with [King's College, London](#) and the [University of Sheffield](#), CHARM's aim was to promote the musicological study of recordings, drawing on a wide range of approaches ranging from computational

Discography search

- ▶ [Simple Search](#)
- ▶ [Free Text Search](#)
- ▶ [Advanced Search](#)
- ▶ [Search Help](#)
- ▶ [Search Examples](#)

Sound Files

- ▶ [Sound Files Search](#)

04

**Výzkum interpretace
v Českých zemích**

Výzkum interpretace v Českých zemích - počátky

- Václav Philomates + *Musicorum libri quattuor* (1512, Vídeň)
- Jan Blahoslav + *Musica* (1558, Olomouc)
- oba spisy se zabývají provozovací praxí vokální hudby
- spisy podrobně srovnává Vladimír Helfert ve studii „*Muzika Blahoslavova a Philomatova*“ (1923)

- Otakar Hostinský + *Das Musikalisch-Schöne und das Gesamtkunstwerk* (1877)

„Předmětem estetického zkoumání je pro nás jen skladba zaznívající ve smyslové přítomnosti a hotovým uměleckým dílem je teprve bezvadné provedení skladby.“

- Ludvík Kundera + *Příspěvky k analýsi hudební reprodukce* (1927)

- Otakar Zich + *Estetika dramatického umění* (1931)

Výzkum interpretace v Českých zemích

- Jaroslav Zich + *Prostředky výkonného hudebního umění* (1959)
+ *Kapitoly a studie z hudební estetiky* (1975)
- Jaroslav Jiránek + *Pokus o výzkum hudebně interpretačního umění metodou formalizovaného dotazníku* (1978)
- Jiří Fukač + *K výzkumu hudebních metaznaků* (1978)
- Milan Kuna a Miloš Bláha + *Čas a hudba: k dramaturgii časových prostředků v hudebně interpretačním výkonu* (1982)

Musicologica Brunensia 52 / 2017 / 2

DOI: 10.5817/MB2017-2-11

Hudba a interpretace. K otázkám analýzy hudebního výkonu

Music and Performance. Towards the Issue of the Music Performance Analysis

Lubomír Spurný / spurny@phil.muni.cz

Department of Musicology, Faculty of Arts, Masaryk University, Brno, CZ

Petr Fančal / xfanca00@stud.feec.vutbr.cz

Faculty of Electrical Engineering and Communication, Brno University of Technology, CZ

Rok / Year:
2018

Svazek / Volume:
20

Číslo / Number:
4

Jazyk / Language
CZ

Určení místa původu interpretací české komorní hudby za pomoci technik Music Information Retrieval

Music Information Retrieval techniques for determining the place of origin of Czech chamber music interpretations

Tomáš Kiska^{1,2}, Vojtěch Zvončák¹, Ján Mucha¹, Jiří Mekyska¹, Zdeněk Smékal¹

kiskatomas@phd.feec.vutbr.cz

¹Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií, VUT v Brně a Centrum senzorických, informačních a komunikačních systémů (SIX)

²CEITEC MU, Výzkumná skupina Multimodálního a funkčního neurozobrazování

DOI: -

Rok / Year:
2019

Svazek / Volume:
21

Číslo / Number:
5

Jazyk / Language
CZ

**Klasifikace interpretací české klasické
hudby za použití dynamického borcení
časové osy a strojového učení**

**Classification of czech classical music interpretations using
dynamic time warping and machine learning**

Štěpán Miklánek

05

**Literatura k
dějinám
interpretace**

Literatura k dějinám teorie interpretace

ŠTEFKOVÁ, Markéta. *Teória hudobnej interpretácie*. Bratislava: VŠMU, 2011. ISBN 978-80-89439-19-5.

Hudební věda: historie a teorie oboru, jeho světový a český vývoj : celostátní vysokoškolská učebnice pro studující filozofických fakult univerzit, pedagogických fakult a akademií múzických umění. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.

DOLMETSCH, Arnold. *Interpretace hudby 17. a 18. století*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1958.

CHRISTENSEN, Thomas Street, ed. *The Cambridge history of Western music theory*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. The Cambridge history of music. ISBN 0-521-62371-5.

LAWSON, Colin a Robin STOWELL, ed. *The cambridge history of musical performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. The Cambridge history of music. ISBN 978-0-521-89611-5.

MACCLINTOCK, Carol, ed. *Readings in the history of music in performance*. Bloomington: Indiana University Press, c1979. ISBN 0-253-14495-7.

DORIAN, Frederick. *The History of Music in Performance*. New York: W.W. Norton and Compoany, Inc., 1966.

Děkuji za pozornost

